

Espeen hiippakunnan tuomiokapituli TOIMINTAKERTOMUS 2010

Sisällys:

1. Espoon hiippakunta ja tuomiokapituli 2010
2. Resurssit
3. Perustoiminnot
4. Toimintasuunnitelma 2010 ja sen toteutuminen
5. Talous
6. Tunnusluvut

1. Espoon hiippakunta ja tuomiokapituli 2010

Vuosi 2010 oli Espoon hiippakunnan seitsemäs toimintavuosi. Suomen luterilainen kirkko joutui kertomusvuonna voimakkaan julkisen keskustelun kohteeksi. Myös jäsenyyskehityksessä tapahtui merkittäviä muutoksia. Sekä julkinen keskustelu että kirkon jäsenyyskysymys vaikuttivat myös Espoon hiippakunnan elämään vuonna 2010.

Kertomusvuotta leimasi kokonaiskirkossa työskentely parisuhdelain seurauksista kirkossa. Julkisuudessa asiaa seurattiin hyvin tarkasti. 11.10.2010 lähetetty Ajankohtaisen kakkosen keskusteluohjelma käynnisti laajan keskustelun eri medioissa. Kirkko joutui voimakkaan arvostelun kohteeksi. Samaan aikaan käynnistyi myös kirkosta eroamisen aalto, jonka seurauksena kirkon jätti kuluneena vuotena 83.097 seurakuntien jäsentä. Kirkkoon liittyneitä oli kertomusvuonna 13.284.

Vuonna 2009 alkanut myönteinen kehitys kääntyi eroamisalloksi. Syksyn 2010 tapahtumia tullaan arvattavasti tutkimaan vastaisuudessa perusteellisesti.

Kun eroamisalto käynnistyi, piispa kutsui kirkkoherrat neuvotteluun 21.10.2010. Neuvottelussa pohdittiin, miten eroamisiin tulisi reagoida, millaista viestiä seurakunnissa on hyvä antaa medialle ja seurakuntien jäsenille. Kirkkoherroja pyydettiin myös arvioimaan laadittuja skenaarioita ja olemaan valmiita toimimaan niiden mukaisesti pitkän tähtäimen suunnittelussa.

Tuomiokapitulin toimesta tilannetta seurattiin koko loppuvuoden yhdessä kirkon keskushallinnon kanssa.

Läntisen Uudenmaan kuntarakenteen uudistaminen siirtyi kertomusvuonna uuteen vaiheeseen, kun Siuntio ja Nummi-Pusula tekivät päätöksen kuntaliitosneuvottelujen aloittamisesta Lohjan kaupungin kanssa. Karjalohjan kunta on tehnyt vastaavan päätöksen pari vuotta aikaisemmin. Tuomiokapituli päätti istunnessaan 18.11.2010 käynnistää läntisen Uudenmaan seurakuntarakenteen muuttamista koskevan selvitystyön.

Tuomiokapitulin organisaatiouudistus saatiin päätökseen keväällä 2010. Uudistus on selkeyttänyt kapitulin viraston rakennetta ja luonut edellytykset tehtävien joustavalle hoitamiselle. Viraston henkilökunnan kokemus syksyltä 2010 on ollut, että työskentelyolosuhteet ovat parantuneet ja yhteistyö sujuu aikaisempaa huomattavasti paremmin.

Hiippakunnassa suoritettiin lääninrovastin vaalit, joiden seurauksena Tuusulan lääninrovastiksi valittiin Ulla Rosenqvist, Nurmijärven lääninrovastiksi Ilkka Järvinen, tuomiorovastikunnan lääninrovastiksi Kalervo Salo ja Tapiolan lääninrovastiksi Salla-Maria Viitapohja.

Piispa asetti kirkkoherran virkaan Olarin kirkkoherran Salla-Maria Viitapohjan 17.1, Nurmijärven kirkkoherran Ari Tuhkasan 23.5, Keravan kirkkoherran Ari Aution 26.9 ja Espoonlahden kirkkoherran Jouni Turtiaisen 3.10.

Pappisvihkimyksiä pidettiin kertomusvuonna kaksi. Kevään pappisvihkimys pidettiin Tapiolan kirkossa 30.5. Siinä vihittiin kaksi pappia ja seitsemän diakonia. Toinen pappisvihkimys pidettiin tuomiokirkossa 12.12. Siinä vihittiin 4 pappia ja kaksi diakonia

Kertomusvuonna pidettiin piispantarkastus Karkkilan seurakunnassa 4-10.10.

Papiston synodaalikokous pidettiin Tapiolan kirkossa 28- 29.9. Kokouksessa oli ekumeenisia vieraita Namibian luterilaisen kirkon läntisestä hiippakunnasta sekä Edinburghin episkopaalisesta hiippakunnasta. Lisäksi kokouksessa oli kotimaisia ekumeenisia vieraita.

Espoonlahden kirkko täytti 30 vuotta 28.11.

Aalto-yliopiston promootiojumalanpalvelus pidettiin Otaniemen kappelissa 1.10.

Hiippakunnan alueella pidettiin useita valtakunnallisia juhlia ja neuvottelupäiviä, joissa piispa vieraili. Lähetysyhdistys Kylväjä piti kesäpäivät Kauniaisissa 19. - 20.6. Evankelinen lähetysyhdistyksen kesäpäivät pidettiin Hyvinkäällä 19. - 20.6, papinpuolisoiden kesäpäivät Lohjan Vivamossa 21. - 22.8, sairaalasielunhoitajien neuvottelupäivät Hyvinkäällä 25. - 26.8 sekä kirkon maahanmuuttajapäivät Hvittorpissa 3.11.

Kertomusvuonna pidettiin seurakuntavaalit, jotka herättivät laajaa kiinnostusta. Äänestysprosentti nousi merkittävästi. 16-vuotiaat saivat äänestää ensimmäisen kerran. Heidän äänestysaktiivisuutensa oli aikuisten luokkaa. Luottamushenkilöiden keski-ikä aleni ja vaihtuvuus oli paikoin suuri.

Vuoden 2010 yhteisvastuukeräyksen tuotto 516.837, 23 euroa oli Espoon hiippakunnan historian paras. Edellisen vuoden tuottoon tuli lisäystä 118.680, 31 euroa eli 23 prosentin verran.

Hiippakuntavaltuusto

Hiippakuntavaltuusto piti kertomusvuonna kolme kokousta. Helmikuun istunnossa se hyväksyi vuoden 2009 toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen. Kesäkuun kokouksessa hiippakuntavaltuusto hyväksyi toiminta- ja taloussuunnitelman 2011 - 2013 ja talousarvion 2011. Syyskuun kokouksessa hiippakuntavaltuusto käsitteli Sini Hulmin ja Anna-Kaisa Tuomen kahta aloitetta, joista ensimmäinen käsitteli jumalanpalveluksessa käytettäviä lauluja ja messusävelmiä. Aloite päätettiin lähettää kirkkohallitukselle otettavaksi huomioon kirkkojärjestyksen kodifikaation yhteydessä. Toinen aloite koski synnintunnustus- ja synninpäästövaihtoehtojen lisäämistä jumalanpalvelusten kirjaan. Hiippakuntavaltuusto päätti lähettää aloitteen kirkolliskokouksen käsiteltäväksi. Syyskuun istunnossa hiippakuntavaltuusto päätti perustaa uuden IV hiippakuntasihteerin viran 1.11.2010 alkaen. Viran tehtävät liittyvät erityisesti piispan teologiseen avustamiseen ja verkkoviestintään.

2. Resurssit

Tuomiokapituli on toimintayhteisö, jonka muodostavat istunnon jäsenet, tuomiokapitulin viraston työntekijät sekä lääninrovastit niiltä osin, kun he hoitavat tuomiokapitulin toimivaltaan kuuluvia tehtäviä. Tuomiokapitulin istunnon puheenjohtajana sekä tuomiokapitulin viraston esimiehenä toimii piispa.

Tuomiokapitulin istunnon jäsenenä ovat kertomusvuonna toimineet piispa Mikko Heikka, tuomiorovasti Antti Kujanpää, nuorempi pappisasessori Mauri Vihko (1.4.-31.12.2010), vanhempi pappisasessori Päivi Linnoinen (1.1.-31.3.2010), lakimiesasessori Pekka Leino (35%), vs.lakimiesasessori Ulla-Maija Halme (65%), vs.lakimiesasessori Kari Ventä 5.9.-31.10.2010 (65%), hiippakuntadekaani Kai Peltonen ja maallikkojäsen Johanna Lumijärvi. Läsnaolo- ja puheoikeudella tuomiokapitulin istuntoihin on osallistunut hiippakuntavaltuuston puheenjohtaja Seppo Yli-Antola. Istunnon esittelijänä ja sihteerinä on toiminut notaari Pilvi Keravuori. Vanhemman pappisasessorin tehtäviä on 1.4.-31.12.2010 hoitanut lääninrovasti Kalervo Salo. Pappisvarajäsenenä ovat istuntoihin tarvittaessa osallistuneet lääninrovasti Antti Rusama, lääninrovasti Kaiku Mäenpää ja kappalainen Virpi Koivisto. Tuomiokapitulin maallikkojäsenen varajäsenenä on toiminut toinen varajäsen Heikki Sorvari.

Espoon tuomiokapitulin virastossa on 10 vakituista virkaa. Viranhaltijoita ovat olleet:

piispa Mikko Heikka
 lakimiesasessori Pekka Leino, ositt. (35%)
 vs. lakimiesasessori Ulla-Maija Halme, osa-aik. (65%)
 vs. lakimiesasessori Kari Ventä, osa-aik (65%)
 hiippakuntadekaani Kai Peltonen,
 notaari Pilvi Keravuori, ositt. vv. (20%)
 vs. notaari Ulla-Maija Halme, osa-aik. (20%) 1.1.-31.8.2010
 vs. notaari, osa-aik (20%) 1.9.-30.9.2010 teol.yo Carolina Koski, 1.10.-31.10.2010 TM Heidi Zitting ja 1.11.-31.12.2010 teol.yo Mia Härkönen
 hiippakuntasihteerit Irja Askola 1.1-31.8.2010
 vt. hiippakuntasihteerit Niko Huttunen 1.9.-31.10.2010, ma. hiippakuntasihteerit 1.11.-31.12.2010
 hiippakuntasihteerit Helena Tuominen
 vs. hiippakuntasihteerit Tarja Huttunen 15.3.-11.4.2010 (vuosilomasijaisena) ja 12.4.-13.6.2010
 hiippakuntasihteerit Mika Nurmi
 vs. hiippakuntasihteerit Eliisa Winberg 30.8.-31.10.2010
 piispan sihteerit ja hallintosihteerit Päivi Härkönen
 toimistosihteerit Eeva Partio
 toimistosihteerit Liisa Rossi 1.1.-26.8.2010
 vs. toimistosihteerit Heidi Zitting 2.8.-30.9.2010
 toimistosihteerit Carolina Koski 1.10.-31.12.2010

Osa-aikaisina tuomiokapitulin työntekijöinä vuonna 2010 ovat toimineet hiippakunnallinen lähetyssihteerit Hannu Lähti 31.10.2010 asti ja 1.11.2010 alkaen pastori Marjatta Mäkinen Suomen Lähetysseurasta, uskontokasvatussihteerit, pastori Laura Maria Latikka Hyvinkään seurakunnasta, Helsingin ja Espoon hiippakuntien määräaikaisen (2008–2010) maahanmuuttajatyön sihteerit, pastori Mark Saba sekä hiippakunnallisesta kuurojentyöstä vastannut Helsingin piirin kuurojenpappi Elina Jokipaltio.

Lääninrovasteina ovat toimineet kirkkoherrat Kalervo Salo (Tuomiorovastikunta), Antti Rusama 1.1.-31.10.2010 ja Salla-Maria Viitapohja 1.11.-31.12.2010 (Tapiolan rovastikunta), Kaiku Mäenpää 1.1.-31.10. ja Juhani Korte 1.11.-31.12.2010 (Lohjan rovastikunta) Anja Hänninen 1.1.-31.5.2010 ja Ulla

Rosenqvist 1.6.-31.12.2010 (Tuusulan rovastikunta) sekä Jukka Iso-Herttua 1.1. - 30.4.2010 ja Ilkka Järvinen 1.5.-31.12.2010 (Nurmijärven rovastikunta).

3. Perustoiminnot

Espoon hiippakunnan tuomiokapitulin toimintaa ohjaa kirkkolainsäädännön ohella tuomiokapitulin toimintalinjaus *Tulevaisuutta tekemässä: Espoon hiippakunnan tuomiokapitulin toimintalinjaus 2008–2011*. Siinä on ilmaistu tuomiokapitulin toiminta-ajatus sekä toiminnan tavoitteet, periaatteet ja keskeiset prosessit. Lisäksi tuomiokapitulin virastolla on johtosääntö ja tuomiokapitulin istunnolla työjärjestys ja esittelykäytäntö.

Tuomiokapitulin perustoimintokuvauksessa on esitetty tuomiokapitulin vuotuinen perustyö. Se sisältää arvion perustyöhön kuluvaan työpanoksesta sekä kuvauksen yhteisten prosessien organisoinnista. Perustoimintokuvausta tarkennetaan tarpeen mukaan. Perustoimintokuvauksen mukaista toimintaa ei kuvata erikseen toimintakertomuksessa.

Perustoimintojen suorittamiseen ovat vaikuttaneet useat vaihdokset tuomiokapitulin henkilöstössä. Tämä on vaatinut resurssien suuntaamista perehdyttämiseen ja toimenkuvien tarkistamiseen. Lisäksi tuomiokapitulissa on ollut käynnissä organisaation ja työyhteisön kehittämisprosessi. Samalla myös perustoimintokuvausten täsmentäminen on tullut aiheelliseksi.

4. Vuoden 2010 toimintasuunnitelman toteutuminen

Espoon hiippakunnan tuomiokapitulin toimintalinjauksen *Tulevaisuutta tekemässä* mukaan tuomiokapitulin toiminnan tavoitteina ovat:

- Espoon hiippakunnan seurakunnissa tuomiokapitulia pidetään merkittävänä seurakuntaelämää ja sen kehittämistä tukevana ja ohjaavana yhteistyökumppanina.
- Hiippakunnan alueen asukkaat tuntevat piispan ja kokevat hänet merkittäväksi arvoaikaikajaksi ja hengelliseksi johtajaksi.

PAINOPISTEALUEET 2010–2012

- seurakuntien suunnittelun tukeminen taloudellisen taantuman ja jäsenmäärän vähentymisen varalta
- työvoimakilpailun haasteet ja seurakuntien henkilöstökoulutuksen rakenneuudistus
- kirkon läsnäolon vahvistaminen verkossa
- vastuullisen ympäristöajattelun ja toimintatapojen edistäminen
- seurakuntien tukeminen urbaanin ympäristön jumalanpalveluselämän ja spiritualiteetin kehittämisessä

PAINOPISTEALUEISTA JOHDETTUIJEN TOIMENPITEIDEN TOTEUTUMINEN JA ARVIOINTI

Piispa

- Hengellinen johtajuus moniarvoisessa toimintaympäristössä

Vuosi 2010 oli erityisen haastava hengellisen johtajuuden kannalta. Samaa sukupuolta olevien pariin asema kirkossa oli koko toimintavuoden esillä. Tämä nostatti kysymyksen Raamatun tulkinnasta ja kirkon tunnustuksesta. Piispoihiin kohdistui voimakkaita odotuksia näyttää tietä kirkon tunnustuksen ja itseymmärryksen pohjalta. On ilmeistä, että nopeampi ulostulo mediamyrskyn keskellä olisi tehnyt kirkon kannan selvemmäksi kuin nyt tapahtui.

Kirkkoon kohdistui kertomusvuonna suurta kiinnostusta. Ihmiset etsivät poikkeuksellisen intensiivisesti vastauksia henkiseen ja hengelliseen etsintäänsä. Julkisuudessa piispan hengellinen johtajuus olisi voinut toteutua nykyistä paremmin. Sen sijaan yksityisissä keskusteluissa ja seurakuntakäynneillä vuorovaikutus ja keskusteluyhteys toteutuivat paremmin. On ilmeistä, että piispan hengelliseen johtajuuteen kohdistuu vastaisuudessa entistä suurempia odotuksia.

- Tulevaisuustyöskentelyn vahvistaminen sekä ympäristödiplomien sisällyttäminen piispantarkastukseen

Piispantarkastuksissa on arvioitu seurakunnan skenaariotyöskentelyn laatua. Lähes kaikilla seurakunnilla on skenaario eri tulevaisuusvaihtoehtojen varalle. Myös ympäristödiplomien hakemiseen on rohkaistu. Espoon yhtymällä on ympäristödiplomi. Muun hiippakunnan osalta asiaan on edelleen kiinnitettävä huomiota.

- Kokonaiskirkon hankkeiden (Hengellinen elämä verkossa, HeTa, Kirjuri ja It-aluekeskukset) edistäminen piispantarkastuksissa.

Hankkeet ovat olleet esillä piispantarkastuksissa hallinnon ja talouden tarkastuspäivänä. Hankkeet etenevät kokonaiskirkon suunnitelmien mukaisesti. Tähän mennessä hankkeet ovat aiheuttaneet seurakunnille merkittäviä menoja. Seurakunnissa toivotaan, että ajan kuluessa hankkeet vähentävät hallintoa ja tuovat taloudellista säästöä.

- Kirkon jäsenyyden vahvistaminen ja osallistuminen kokonaiskirkon jäsenyyshankkeen toteutumiseen seurakunnissa.

Jäsenyyden vahvistaminen on ollut vahvasti esillä lukuisissa hiippakunnallisissa yhteyksissä. Kokonaiskirkon jäsenyyshankkeet ovat pääosin pirstoutuneita ja hapuilevia. Jäsenyyden vahvistamisen sijasta reagoidaan tapauskohtaisesti yllättäviin tilanteisiin. Kokonaiskirkon tasolla on selvästi tarvetta jäsentyneeseen ja kokonaisvaltaiseen toimintaan, joka pyrkii ennakoimaan muutoksia.

- Seurakuntien johtamiseen, strategiaan ja työyhteisöjen hyvinvointiin liittyvät haasteet seurakunnissa.

Johtamiseen, strategiaan ja työyhteisöjen hyvinvointiin liittyvät kysymykset ovat olleet esillä piispantarkastuksissa sekä kirkkoherrojen ja lääninrovastien kokouksissa. Seurakuntien strategiatyöskentelyä on arvioitu ja tuettu piispantarkastuksissa. Työyhteisöjen ongelmiin on puututtu. Vaikeutena on resurssien riittämättömyys. Vaikeuksissa oleviin työyhteisöihin on pyritty ohjaamaan ammattiapua, useimmiten hyvällä menestyksellä.

- Talouskriisin synnyttämien haasteiden arviointi ja ratkaisujen etsiminen yhdessä seurakuntien kanssa.

Skenaariotyöskentelyn aikana on pyritty arvioimaan erilaisia tulevaisuuksia ja niistä nousevia ratkaisuja. On ilmeistä, että kun taloudellinen tilanne vaikeutuu, talouskriisin arviointiin ja ratkaisujen etsimiseen joudutaan panostamaan nykyistä enemmän.

Hallinto

- Nimikirjajärjestelmäpäivitys ja käytäntöjen yhdistäminen hiippakuntien välillä

Nimikirjajärjestelmän päivittäminen on edennyt suunnitelmanmukaisesti. Nimikirjapäivityksen sisäänajo ja nimikirjakäytäntöjen yhtenäistäminen eri hiippakuntien välillä on aloitettu, mutta työ vaatii vielä jatkoa; tähänkin tehtävään vaikuttaa resurssien jakautuminen tuomiokapitulissa.

- Arkistonmuodostussuunnitelman sisäänajo

Vuonna 2008 vahvistettua arkistonmuodostussuunnitelmaa on päivitetty ja arkistoa on järjestetty suunnitelman mukaisesti. Hanke rovastikuntien arkistojen siirtämisestä osaksi tuomiokapitulien arkistoa etenee asiasta annetun lausunnon mukaisesti.

- Kirkon jäsentietojärjestelmän tukihenkilörenkaan toiminta

Tukihenkilörenkas on pitänyt kaksi kokousta kuluneen vuoden aikana. Kokoukset järjestettiin yhteisesti Espoon ja Helsingin hiippakuntien tukirenkaille 10.3. ja 24.11. Keväällä 9.3. järjestettiin lisäksi yhteinen Kirjuri-koulutuspäivä kirkkohallituksessa, johon osallistuivat tukihenkilörenkaan lisäksi seurakuntien talousvastaavat, kirkonkirjojen pitämisestä vastaavat, jäsentietojärjestelmien pääkäyttäjät ja It-asioista vastaavat henkilöt. Toiminta on sujunut odotusten mukaisesti.

- Hyvien hallintotapojen vahvistaminen

Toiminta- ja taloussuunnitelmassa vuosille 2010 -2012 yhtenä painopistealueena mainittujen hyvien hallintokäytäntöjen vahvistamista tuomiokapitulissa ja seurakunnissa on jatkettu resurssien mukaisesti. Työnjakoa osa-aikaeläkkeellä olevan vakituisen lakimiesasessorin ja osa-aikaisen vs. lakimiesasessorin välillä on menettelyn mahdollisesti jatkuessa aiheellista tarkistaa. Vakituisen lakimiesasessorin etätöratkaisua ei voida pitää kaikilta osin onnistuneena.

- Hiippakuntavaltuuston työn kehittäminen

Kehittäminen ei ole edennyt sanottavasti vähäisten resurssien vuoksi ja siitä syystä, että hiippakuntavaltuusto instituutionakin hakee vielä rooliaan kirkollisessa hallinnossa.

- Uudistetun palkkausjärjestelmän käyttöönottoon liittyvä jatkotyöskentely

Uudistetun palkkausjärjestelmän käyttöönottoon liittyvä jatkotyöskentely tuomiokapitulin virastossa on resurssien kohdentumisen vuoksi ollut jätettävä vähälle huomiolle. Seurakuntien tukemiseen uudistettuun palkkausjärjestelmään liittyvissä kysymyksissä ei ole ollut resursseja paneutua.

Toiminta

Tuomiokapitulin toiminnan painopistealueista vuosille 2010–2012 nousevat keskeiset toimenpiteet toimintaryhmittäin vuonna 2010 on lueteltu tuomiokapitulin toiminta- ja taloussuunnitelmassa vuosille 2010–2012. Hiippakunnallisen toiminnan kohdalla ne ovat:

- kirkon henkilöstökoulutuksen rakenteiden kokonaisuudistus
- seurakuntien koulutussuunnittelun kehittämisen seuranta
- seurakuntien skenaariotyöskentelyn seuranta ja tukeminen
- vapaaehtoistoiminnan kehittäminen
- seurakuntien jäsenyyden vahvistamisen hankkeen seuranta
- monikulttuurisuus- ja uskontokasvatuksen tehostaminen seurakunnissa

Keskeiset toimenpiteet ovat samat kuin mitkä oli asetettu jo vuodelle 2009. Varsinaisesti niiden on ollut tarkoituskin kuvata vuoden 2009 toiminnan painopisteitä. Niiden toteutumista on arvioitu Espoon hiippakunnan tuomiokapitulin vuoden 2009 toimintakertomuksessa.

Vuoden 2010 osalta hiippakunnallinen toiminta on suuntautunut tuomiokapitulin toimintalinjauksen (ks. edellä luku 3) ja Suomen ev.-lut. kirkon strategian mukaisesti. Tuomiokapitulin organisaation muutos osastorakenteesta tiimiorganisaatioksi on muuttanut tuomiokapitulin johtamisjärjestelmää sekä erityisesti sihteeristön asemaa organisaatiossa. Toiminnan tiimin osalta vaikutukset eivät ole sanottavasti ulottuneet perustoimintaan ja strategiaan linjauksiin.

Organisaatiouudistusta selvästi suurempi vaikutus toiminnan tiimin toimintaan on ollut henkilövaihdoksilla. Vuoden 2010 aikana tuli avoimeksi hiippakuntasihteerin (I) virka (täytetään 2011), perustettiin hiippakuntasihteerin (IV) virka (täytettiin syksyllä 2010) sekä vaihtuivat toiminnan sihteeri ja lähetys-

sihteeri. Diakonian hiippakuntas sihteeri oli kevään aikana virkavapaalla, ja kasvatuksen hiippakuntasih- teeri työskenteli syksyllä 2 kuukautta projektitehtävissä. Molemmilla oli tänä aikana sijainen. Kuten luvussa 3 todettiin, muutosten seurauksena on jouduttu suuntaamaan resursseja erityisesti uusien työn- tekijöiden perehdyttämiseen.

Muutokset organisaatiiorakenteessa ja henkilöstössä ovat toiminnan tiimin osalta sekä vaatineet että mahdollistaneet tehtäväkuvausten arvioinnin ja tarkistamisen. Hiippakunnallisen toiminnan virkojen (hiippakuntadekaani ja hiippakuntasih-teerit) johtosäännöt on uudistettu vuoden 2010 aikana vastaa- maan uudistuneita rakenteita. Johtosääntömuutokset merkitsevät sitä, että toiminnan virkojen perustoi- mintokuvaukset eivät kaikilta osin enää kuvaa olemassa olevaa tilannetta ja töiden jakautumista. Ku- vausten ajantasaistaminen on tarkoituksenmukaista kytkeä tuomiokapitulin koko perustoimintokuvauk- sen tarkistamiseen ja uudistamiseen. Tämä prosessi käynnistetään vuoden 2011 aikana.

Merkittävin toiminnallinen hanke Espoon tuomiokapitulissa vuoden 2010 aikana on ollut kirkon kou- lutusalojen yhteisten palauteseminaarien kehittämisprojekti (ns. harppi). Kyse on kirkkohallituksen käynnistämästä kolmivuotisesta hankkeesta, joka toteutetaan Espoon, Tampereen ja Oulun hiippa- kunnissa. Projektin tavoitteena on luoda seurakuntaharjoitteluiden toteuttamiseen seurakunnissa raken- teet ja toimintamallit, jotka omalta osaltaan turvaavat osaavan ja monipuolisen työvoiman rekrytoitu- misen kirkon palvelukseen.

Espoossa projekti käynnistettiin talvella 2009–2010 Espoon tuomiokapitulin ja kouluttavien laitosten välisillä neuvotteluilla. Projektin ohjausryhmä aloitti toimintansa helmikuussa 2010. Tuomiokapitulin ja ohjausryhmän linjausten mukaisesti tehtiin projektin käynnistysvaiheessa hiippakunnan alueella kartoi- tus työssäoppimis- ja harjoittelutilanteesta. Hiippakuntasih-teeri Mika Nurmi vieraili hiippakunnan seura- kunnissa syys- lokakuussa ja laati tältä pohjalta projektin väliraportin marraskuussa 2010.

Väliraportti nosti esiin useita tärkeitä havaintoja nykyisistä seurakuntaharjoitteluista. Seurakuntien har- joittelukäytännöt ovat kirjavia, ja nykyisen kaltainen harjoittelujärjestelmä asettaa eri ammattiryhmien opiskelijat paikoin eriarvoiseen asemaan keskenään. Työssäoppimisen ja harjoittelun jäntevöittämiseksi seurakunnissa tulisi laatia harjoittelusuunnitelmat, jossa täsmennetään paikalliset käytännöt ja sopimuk- set. Vastuunjako ja tehtäviä eri toimijatahojen kesken on selkiytettävä, ja hiippakunnan roolia aktiivise- na harjoittelujärjestelmän toimijana on syytä kehittää. Kirkon virkaan pyrkivältä tulee jatkossa edellyttää moniammatilliseen palauteseminaariin osallistumista.

Vuoden 2010 aikana on toiminnan tiimissä jouduttu panostamaan ohjeistukseen ja opastamiseen, joka aiheutui kirkon henkilöstökoulutuksen siirtymisestä sähköiseen ilmoittautumisjärjestelmään. Ilmoittau- tumisjärjestelmän muutoksella oli vaikutuksia myös seurakuntien koulutussuunnitteluun ja sen aikatau- lutukseen. Muutosten kaikki vaikutukset voidaan nähdä vasta vuoden 2011 puolella. Seurakuntien kou- lutussuunnitteluaineiston kehittäminen kokonaiskirkon taholla jatkuu vuoden 2011 puolelle. Tähän vai- kuttaa myös 1.12.2010 voimaan tullut uusi kirkon henkilöstön kehittämissopimus.

Kokonaiskirkon tasolla toteuttavaan Hengellinen elämä verkossa – hankkeeseen liittyvät seurakuntien henkilöstön koulutukset toteutuivat Espoon hiippakunnassa laajassa mittakaavassa. Viiteen koulutuk- seen osallistui yli 100 hiippakunnan seurakuntien työntekijää.

Vuoden 2010 aikana on käynnistetty joidenkin toiminnan kannalta merkittävien hankkeiden suunnittelu ja valmistelu. Näitä ovat sielunhoidon erityiskoulutus vuosina 2011–2013, ordinaatiokoulutuksen ke- hittäminen ja vuonna 2011 ensi kertaa toteutettava orientoitumiskoulutus. Kertomusvuoden aikana on lisäksi käynnistetty läntisen Uudenmaan seurakuntarakenteen odotettavissa olevista muutoksista aiheu- tuva selvitystyö ja varautuminen siitä nouseviin kehittämistarpeisiin rakennemuutoksen alaisissa seura- kunnissa.

Palvelutiimi

Tuomiokapitulin viraston organisaatiouudistus käynnistyi 1.9.2009. Perustetussa palvelutiimissä on toiminut kaksi toimistosihteerä ja tiiminvetäjänä hallintosihteerä, piispan sihteerä. Tapahtuneen henkilövaihdoksen myötä tiimi on tarkistanut tehtävänkuviaan ja yhteistoiminta tiimin sisällä on tehostunut. Tiimin toiminta tehokkaan ja joustavan sihteeripalvelun tuottamiseen viraston eri tiimeille on käynnistynyt hyvin.

5. Talous

Tuomiokapitulin talous on integroitu kirkon keskusrahaston kirjanpitoon. Kirjanpidon tilinpäätöstiedot saadaan kirkkohallituksesta vuosittain tammikuun lopussa. Ne esitetään hiippakuntavaltuustolle hyväksyttäväksi helmikuussa.

Kirkolliskokouksen vuosittain hiippakunnille myöntämää määrärahaa käytetään hiippakunnan menoihin siten, että palkka- ja kiinteistömenojen sekä muiden sopimusten tms. perusteella sidotuiksi katsottavien menojen jälkeen jäävä määräraha on käytettävissä hiippakunnan toimintaan. Hiippakuntavaltuusto on hyväksynyt toiminta- ja taloussuunnitelmaa tehtäessä sisäisen määrärahaajaottelun, jonka mukaan tuomiokapitulissa on toimittu.

Kirkolliskokouksen Espoon hiippakunnan toimintaan myöntämät määrarahat vuodelle 2010 olivat 1.167.400 €. Hiippakunnan toiminnan toimintakulujen, toimintatuottojen ja toimintajäämän määrät olivat:

– toimintatuotot	88.139,83 €
– toimintakulut	1.194.971,05 €
– toimintajäämä	-1.106.831,22 €

Tuomiokapitulin rahasto ja sen käyttö

Vakiintuneen käytännön mukaisesti tuomiokapitulin rahastoa on pidetty verovapaana yleishyödyllisenä rahastona.

Tuomiokapitulin rahastojen vuokratuotot vuonna 2010 olivat 36.615,26 €. Vuokrasta ja vastikkeista aiheutuneet kulut olivat 16.392,89 €.

Yhteisvastuukeräys

Espoon hiippakunnan tuomiokapitulille tuleva osuus vuoden 2010 Yhteisvastuukeräyksen tuotosta oli 21.153,42 €.

6. Tunnusluvut

Tuomiokapitulin toimintaa kuvaavat tunnusluvut ovat:

- (1) piispantarkastukset ja muut seurakuntavierailut (lukumäärä ja päivien määrä)
- (2) hiippakunnalliset koulutus- ja neuvottelutilaisuudet (päivien määrä)
- (3) virkoihin liittyvien hallinnollisten päätösten lukumäärä
- (4) pappien määrä hiippakunnassa
- (5) kaikkien työntekijöiden määrä hiippakunnassa

Vuoden 2010 tunnusluvut:

(1) 1 (piispantarkastukset), 193 (vierailut), 197 (päivät)	(2009: 2/43/59)
(2) 89	(2009: 65)
(3) 502 (vh-päätökset 189, muut 313)	(2009: 415, vh-päät. 108, muut 307)
(4) 433	(2009: 424)
(5) 1952 (henkilöstön määrä), 1500 (henkilötyövuosia)	(2009: 2007 (henkilöstö määrä), 1522 (henkilötyövuosia))

	Toteutuma 2010	Tavoite 2010	Toteutuma 2009	Toteutuma 2008
Toimintatuotot	88.139,83	86.700	87.462,11	95.148,87
Toimintakulut	1.194.971,05	1.254.100	1.171.730,93	1.142.781,08
Toimintajäämä	-1.106.831,22	-1.167.400	-1.084.268,82	-1.047.632,21

LIITTEET

- Liite 1: Espoon hiippakunnan pappisvihkimykset ja diakonian virkaan vihkimykset vuonna 2010**
- Liite 2: Tuomiokapitulin antamat valtakirjat 2010**
- Liite 3: Tuomiokapitulin antamat lausunnot 2010**
- Liite 4: Piispan ja tuomiokapitulin myöntämät arvonimet 2010**
- Liite 5: Hiippakunnallisen toiminnan tilastoja vuodelta 2010**
- Liite 6: Espoon hiippakunnan toimintakertomus liitettäväksi kirkolliskokoukselle menevään kertomukseen kirkkohallituksen ja hiippakuntien toiminnasta vuonna 2010**